

ΜΕΛΕΤΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΥ (άρθρο 35 ΓΚΠΔ)

Data Protection Impact Assessment (DPIA)

Για το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

Πίνακας Περιεχομένων

1.Εισαγωγή.....	4
1.1. Σκοπός -αντικείμενο της ΕΑΠΔ.....	4
1.2. Μεθοδολογία.....	5
1.3. Ειδικά ο εντοπισμός και η ανάλυση των κινδύνων	5
1.4. Παραδοχές.....	10
2. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΗΧΟΥ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΗΛΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ.....	12
2.1. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ.....	12
2.2. ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ	16
2.3. ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΑΡΧΩΝ	19
Α. Αξιολόγηση των μέτρων που εγγυώνται την αναλογικότητα και την αναγκαιότητα της επεξεργασίας.....	19
Β. Αξιολόγηση των μέτρων που προστατεύουν τα δικαιώματα των Υποκειμένων των δεδομένων.....	21
2.4. ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ	22
2.5. ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ	27
Α. Υφιστάμενα μέτρα	29
Β. Εντοπισμός και εκτίμηση κινδύνων	31
Γ. Πρόσθετα μέτρα για μείωση των κινδύνων.....	37
3. ΑΠΟΔΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΕΑΠΔ	37
4. ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	39

1.Εισαγωγή

Η παρούσα Μελέτη Εκτίμησης Αντικτύπου (Data Protection Impact Assessment – εφεξής Μελέτη ή ΕΑΠΔ) αποτελεί την προβλεπόμενη στο άρ. 35§1 του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων¹ «εκτίμηση των επιπτώσεων των σχεδιαζόμενων πράξεων επεξεργασίας στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» για το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων (εφεξής «Υπουργείο», «ΥΠΑΙΘ»), υπό την ιδιότητα του Υπευθύνου Επεξεργασίας (κατά την έννοια του άρθρου 4 περ. 7 του ΓΚΠΔ), σε σχέση με την εφαρμογή του εν λόγω Κανονισμού, του Ν. 4624/2019 και, εν γένει, της νομοθεσίας περί προστασίας προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης («τηλεκπαίδευσης») κατά την περίοδο της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19.

1.1. Σκοπός -αντικείμενο της ΕΑΠΔ

Η ΕΑΠΔ είναι μια διαδικασία που έχει σχεδιαστεί για να περιγράψει την επεξεργασία, να αξιολογήσει την αναγκαιότητα και την αναλογικότητά της και να συνδράμει στη διαχείριση των κινδύνων για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων που συνεπάγεται η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Επομένως, πρωταρχικός σκοπός είναι να διασφαλιστεί και να αποδειχθεί η εφαρμογή των αρχών για την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Παράλληλα, με την αξιολόγηση των κινδύνων και τον καθορισμό μέτρων για την αντιμετώπισή τους, η ΕΑΠΔ αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την πλήρωση της υποχρέωσης λογοδοσίας, προκειμένου ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας (εν προκειμένω, το Υπουργείο), πέραν της ίδιας της συμμόρφωσης με τις προδιαγραφές του ΓΚΠΔ, να μπορεί να αποδεικνύει ότι έχουν ληφθεί τα ενδεδειγμένα μέτρα για την επίτευξη αυτής (της συμμόρφωσης).

Το Υπουργείο διενεργεί ΕΑΠΔ για την επεξεργασία των δεδομένων στο πλαίσιο της τηλεκπαίδευσης κατά την περίοδο της πανδημίας. Παράλληλα, έχει καταστρώσει τις κατάλληλες διαδικασίες για την ενίσχυση της ασφάλειας των ΠΔ καθώς και την ενημέρωση των Υποκειμένων.

Η κρίσιμη διαδικασία (εφεξής «η δραστηριότητα επεξεργασίας») για την οποία διεξάγεται η παρούσα Μελέτη είναι:

Επεξεργασία δεδομένων μαθητών και εκπαιδευτικών στο πλαίσιο της παροχής διδασκαλίας εξ αποστάσεως («τηλεκπαίδευση») την περίοδο της πανδημίας.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ - εφεξής ΓΚΠΔ ή GDPR

1.2. Μεθοδολογία

Στην παρούσα ΕΑΠΔ προσδιορίζονται και αξιολογούνται οι κίνδυνοι που συνεπάγεται η δραστηριότητα επεξεργασίας και περιγράφεται η μεθοδολογία αντιμετώπισης τους.

Το Υπουργείο οφείλει, σε συνεργασία με τον ορισθέντα Υπεύθυνο Προστασίας Δεδομένων (ΥΠΔ/ DPO), να παρακολουθεί και να επικαιροποιεί την παρούσα ΕΑΠΔ, καθώς και να μεριμνά για την εφαρμογή των μέτρων που προβλέπονται σε αυτή. Ο ΥΠΔ είναι απαραίτητο να ενημερωθεί για τα ονόματα συγκεκριμένων στελεχών που έχουν επιφορτιστεί με την εφαρμογή των μέτρων και την παρακολούθηση-επικαιροποίηση της παρούσας ΕΑΠΔ από κάθε διεύθυνση/τμήμα του Υπουργείου.

Για την εκπόνηση της παρούσας ελήφθησαν, επίσης, υπ' όψιν

1. Η Απόφαση ΑΠΔΠΧ 68/2018 (ΦΕΚ Β' 1622/10-5-2019).
2. Οι Κατευθυντήριες Γραμμές² της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29
3. Σχετικές Οδηγίες της Γαλλικής Αρχής Commission Nationale de l' Informatique et des Libertés (CNIL)³
4. Σχετικές Οδηγίες του Βρετανικού Information Commissioner's Office⁴
5. Σχετικές Μεθοδολογίες του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Κυβερνοασφάλειας (ENISA)

1.3. Ειδικά ο εντοπισμός και η ανάλυση των κινδύνων

² Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29, Κατευθυντήριες γραμμές για την εκτίμηση του αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων (ΕΑΠΔ) και καθορισμός του κατά πόσον η επεξεργασία «ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο» για τους σκοπούς του κανονισμού 2016/679 (έγγραφο της 4.10.2017).

³ Βλ. www.cnil.fr

⁴ Βλ. www.ico.uk

1.4. Παραδοχές

Σημειώνεται ότι η μελέτη αποτελεί μια διαδικασία συνεχούς βελτίωσης που είναι αναγκαίο να εγγυάται την αιτιολογημένη και αξιόπιστη χρήση των προσωπικών δεδομένων καθ' όλη τη διάρκεια της δραστηριότητας επεξεργασίας. Επομένως, μερικές φορές απαιτούνται αρκετές επαναλήψεις για να επιτευχθεί ένα αποδεκτό σύστημα προστασίας της ιδιωτικότητας. Απαιτείται, επίσης, η παρακολούθηση των αλλαγών με την πάροδο του χρόνου (στο πλαίσιο, τα μέτρα, τους κινδύνους κ.λπ.), ώστε να επικαιροποιείται η ΕΑΠΔ κάθε φορά που συμβαίνει μια σημαντική αλλαγή.

Επίσης, η ίδια προσέγγιση πρέπει να ακολουθείται μόλις πρόκειται να σχεδιαστεί μια νέα επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η υλοποίηση αυτής της προσέγγισης κατά το σχεδιασμό καθιστά δυνατό τον έγκαιρο καθορισμό των αναγκαίων και επαρκών μέτρων προστασίας των προσωπικών δεδομένων.

Ως εκ τούτου, η εκπλήρωση της σχετικής υποχρέωσης του Υπευθύνου Επεξεργασίας δεν ολοκληρώνεται με την παρούσα Μελέτη, αλλά αποτελεί διαρκή διαδικασία που πρέπει να ανανεώνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, σύμφωνα με τις ανωτέρω παραδοχές.

2. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΗΧΟΥ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΗΛΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

2.1. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Μέχρι τη λήξη του διδακτικού έτους 2019 – 2020, οι σχολικές μονάδες της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δύνανται να παρέχουν σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση (δηλαδή απευθείας διδασκαλία και μετάδοση μαθήματος σε πραγματικό χρόνο από εκπαιδευτικό με τη χρήση κατάλληλων μέσων τεχνολογίας) τόσο κατά το χρονικό διάστημα που τελούν σε προσωρινή απαγόρευση λειτουργίας λόγω του κορωνοϊού COVID-19 σε όλους τους μαθητές τους όσο και κατά το χρονικό διάστημα που έχει αρθεί η σχετική απαγόρευση σε εκείνους τους μαθητές τους που δεν δύνανται να παρακολουθήσουν δια ζώσης την εκπαιδευτική διαδικασία για λόγους που προβλέπονται εξαντλητικά σε διάταξη νόμου ή λοιπές κανονιστικές πράξεις. Στη δεύτερη περίπτωση, παρέχεται ταυτοχρόνως σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση, δηλαδή ταυτόχρονη διδασκαλία σε μαθητές οι οποίοι συμμετέχουν στο μάθημα με φυσική παρουσία και σε άλλους μαθητές οι οποίοι δεν δύνανται να παρακολουθήσουν δια ζώσης την εκπαιδευτική διαδικασία. Στην περίπτωση αυτή η ζωντανή μετάδοση λαμβάνει χώρα μόνο για το μέρος της σχολικής ώρας που αφιερώνεται στη διδασκαλία-παράδοση και αποκλείεται κατά την ενδεχόμενη εξέταση-αξιολόγηση μαθητών.

Η υλοποίηση της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης πραγματοποιείται μέσω κατάλληλης ψηφιακής πλατφόρμας, η οποία καθιστά δυνατή την απευθείας μετάδοση (ήχου ή/και εικόνας) του μαθήματος από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς προς τους μαθητές τους. Προς το σκοπό αυτό το Υπουργείο θέτει στη διάθεση των εκπαιδευτικών και των μαθητών όλων των σχολείων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της χώρας την υπηρεσία σύγχρονης τηλεεκπαίδευσης με τη χρήση της ψηφιακής πλατφόρμας «Webex Meetings» της εταιρείας Cisco Hellas A.E. (εφεξής η «Cisco»), η οποία έχει διαμορφωθεί ειδικά για τις συγκεκριμένες ανάγκες, κατόπιν σχετικού αιτήματος του Υπουργείου. Παρέχεται, δε, δωρεάν για το κατά τα ανωτέρω προβλεπόμενο χρονικό διάστημα. Για την πρόσβαση στην πλατφόρμα οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές δύνανται να χρησιμοποιούν εξοπλισμό (ηλεκτρονικό υπολογιστή, ταμπλέτα, κινητό και στην περίπτωση των μαθητών και σταθερό τηλέφωνο) που ανήκει στη σχολική μονάδα ή στους ίδιους.

Με τη δωρεάν παραχώρηση της ειδικά παραμετροποιημένης πλατφόρμας τηλεδιασκέψεων «Webex Meetings» από την Cisco, ενεργοποιείται η διαδικασία ταυτοποίησης εκπαιδευτικών και της διασύνδεσής τους με τους μαθητές τους. Βασικά χαρακτηριστικά της ειδικά παραμετροποιημένης πλατφόρμας του ΥΠΑΙΘ είναι ότι:

A. έχει απενεργοποιηθεί η δυνατότητα καταγραφής/αποθήκευσης,

B. έχουν δημιουργηθεί «κλειδωμένες» ψηφιακές αίθουσες, στις οποίες ο εκπαιδευτικός έχει τον αποκλειστικό έλεγχο εισόδου.

Οι Διευθυντές των σχολικών μονάδων επικαιροποιούν συνεχώς τα προσωπικά δεδομένα των εκπαιδευτικών των μονάδων που διευθύνουν απευθείας στο σύστημα «myschool». Στα εν λόγω προσωπικά δεδομένα συμπεριλαμβάνονται οι διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email) των εκπαιδευτικών.

Στο πλαίσιο της τηλεκπαίδευσης, οι εν λόγω διευθύνσεις διαβιβάζονται ηλεκτρονικά στη Cisco, ώστε να υλοποιηθεί η εγγραφή των στοιχείων των εκπαιδευτικών στην ψηφιακή πλατφόρμα που η συγκεκριμένη Εταιρεία έχει, κατά τα ανωτέρω, διαμορφώσει στο περιβάλλον της εφαρμογής «Webex Meetings», κατόπιν αιτήματος του ΥΠΑΙΘ (εφεξής η «πλατφόρμα τηλεκπαίδευσης»). Με την ολοκλήρωση των εγγραφών, όλοι οι εκπαιδευτικοί λαμβάνουν μήνυμα στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, που έχουν καταχωρισμένη στο «myschool», με τον ατομικό τους σύνδεσμο, ο οποίος παράγεται μέσα από την πλατφόρμα τηλεκπαίδευσης, για την ενεργοποίηση του λογαριασμού τους. Επισημαίνεται ότι η ενεργοποίηση του λογαριασμού του εκπαιδευτικού συνιστά προϋπόθεση για τη χρήση της πλατφόρμας τηλεκπαίδευσης.

Ακολουθώντας τον ατομικό του σύνδεσμο, ο εκπαιδευτικός δημιουργεί ένα λογαριασμό στην πλατφόρμα τηλεκπαίδευσης χρησιμοποιώντας τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του, ορίζοντας ένα συνθηματικό εισόδου (password) και, εν συνεχεία, εγκαθιστώντας την εφαρμογή «Webex Meetings». Ακολούθως, ο εκπαιδευτικός εκκινεί την εφαρμογή από τον υπολογιστή, την ταμπλέτα ή το κινητό (του ιδίου ή της σχολικής μονάδας) και εισέρχεται στο λογαριασμό που δημιούργησε με τα στοιχεία-προσωπικά διαπιστευτήριά του. Με τον τρόπο αυτό, ο εκπαιδευτικός αποκτά την προσωπική του ψηφιακή τάξη και το μοναδικό σύνδεσμο που τη συνοδεύει. Σημειώνεται ότι αυτός ο σύνδεσμος χρησιμοποιείται καθ' όλη τη διάρκεια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και δε μεταβάλλεται (δυναμικά ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο). Επομένως, ο προγραμματισμός κάθε μαθήματος πραγματοποιείται με τη χρήση του εν λόγω συνδέσμου.

Ακολούθως, ο/η Διευθυντής/ντρια της κάθε σχολικής μονάδας αναλαμβάνει να συντονίσει την επικοινωνία των εκπαιδευτικών με τους γονείς και κηδεμόνες των μαθητών/μαθητριών τους. Επισημαίνεται ότι ο/η Διευθυντής/ντρια ορίζεται υπεύθυνος ομάδας υποστήριξης, η οποία αποτελείται από τον/την ίδιο/α και έναν ή δύο εκπαιδευτικούς με εξειδικευμένες ψηφιακές δεξιότητες (π.χ. εκπαιδευτικός πληροφορικής ΠΕ86, επιμορφωτής Β' επιπέδου ΤΠΕ, κτλ.), ώστε να προσφέρουν συνεχή υποστήριξη στους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς του σχολείου. Ο/η εκπαιδευτικός, με τη σειρά του, αποστέλλει στη διεύθυνση

ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή στο τηλέφωνο των γονέων/κηδεμόνων των μαθητών/μαθητριών του το σύνδεσμο της προσωπικής του ψηφιακής τάξης. Διευκρινίζεται ότι κατά την εν λόγω αποστολή χρησιμοποιούνται τα στοιχεία επικοινωνίας των γονέων/κηδεμόνων, που βρίσκονται καταχωρισμένα στο σύστημα «myschool», εκτός εάν ο γονέας/κηδεμόνας αιτηθεί αιτιολογημένα, στο πλαίσιο επικοινωνίας με τον εκπαιδευτικό, την αποστολή του συνδέσμου σε άλλο μέσο (π.χ. messenger, WhatsApp, viber, κτλ.). Με αυτόν τον τρόπο, οι μαθητές/τριες μπορούν να συμμετέχουν σε όλα τα μαθήματα πατώντας απλώς τον αντίστοιχο σύνδεσμο, **χωρίς να απαιτείται** η δημιουργία προσωπικού λογαριασμού στην πλατφόρμα τηλεκπαίδευσης. Τα μόνα στοιχεία του μαθητή τα οποία απαιτούνται για τη χρήση της συγκεκριμένης πλατφόρμας είναι το όνομά του ή το όνομα χρήστη που επιλέγει. Εφόσον ο μαθητής αποφασίσει να χρησιμοποιήσει την εφαρμογή «Webex Meetings», και όχι τη σύνδεση στην πλατφόρμα τηλεκπαίδευσης μέσω λογισμικού πλοήγησης (browser), όπως έχει συσταθεί από το ΥΠΑΙΘ, θα κληθεί να καταχωρίσει στο πεδίο «email» που εμφανίζεται κατά την είσοδο μία διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Η εν λόγω διεύθυνση δεν απαιτείται να είναι η προσωπική διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του μαθητή, αλλά μπορεί να συμπληρωθεί μία τυχαία- «εικονική» διεύθυνση, π.χ. aa@aa.com. Σημειώνεται ότι βασικό κριτήριο στην επιλογή της συγκεκριμένης πλατφόρμας ήταν ακριβώς το γεγονός ότι απαιτούνται περιορισμένα προσωπικά δεδομένα για τη χρήση της και δεν είναι αναγκαία η δημιουργία προσωπικού λογαριασμού του μαθητή.

Ο μαθητής μπορεί να συνδεθεί στην ψηφιακή τάξη μέσω υπολογιστή, ταμπλέτας, κινητού ή και σταθερού τηλεφώνου, σύμφωνα με τις οδηγίες που διατίθενται από το ΥΠΑΙΘ για τη χρήση των συσκευών. Στην περίπτωση χρήσης σταθερού τηλεφώνου για τη σύνδεση στο ψηφιακό μάθημα, ο εκπαιδευτικός επικοινωνεί στον μαθητή το τηλέφωνο επικοινωνίας που πρέπει να καλέσει, καθώς και το μοναδικό εννιαψήφιο κωδικό της ψηφιακής του τάξης.

Ο κάθε εκπαιδευτικός προγραμματίζει το μάθημά του σε συνεννόηση με τους μαθητές του. Για την έναρξη του διαδικτυακού μαθήματος, ο εκπαιδευτικός εισέρχεται στην πλατφόρμα τηλεκπαίδευσης και πατά το κουμπί «Start a Meeting». Με τον τρόπο αυτό ξεκινάει η προεπισκόπηση της εικόνας και του ήχου, ώστε να επιβεβαιώσει ο εκπαιδευτικός ότι λειτουργούν σωστά. Στο σημείο αυτό, ο εκπαιδευτικός, όπως και ο κάθε μαθητής, έχει την επιλογή να απενεργοποιήσει την εικόνα ή/και τον ήχο του. Επιλέγοντας ξανά το κουμπί «Start a Meeting», ο εκπαιδευτικός ξεκινάει το μάθημα.

Για τον έλεγχο πρόσβασης, οι τάξεις είναι κλειδωμένες και οι μαθητές περιμένουν στην αίθουσα αναμονής ώσπου να τους επιτραπεί η συμμετοχή από τον εκπαιδευτικό. Ο εκπαιδευτικός καλείται να εγκρίνει τους συμμετέχοντες έναν-έναν, αναγνωρίζοντας το όνομά τους ή το όνομα χρήστη που έχουν επιλέξει και κοινοποιήσει στον εκπαιδευτικό σε προηγούμενο του μαθήματος χρόνο και

με άλλο μέσο/τρόπο (όχι χρησιμοποιώντας την πλατφόρμα τηλεκπαίδευσης). Καθ' όλη τη διάρκεια του μαθήματος, εκπαιδευτικός και μαθητής έχουν τη δυνατότητα να απενεργοποιούν και να επανενεργοποιούν την εικόνα ή/και τον ήχο τους. Στην περίπτωση ανάρμοστης συμπεριφοράς, ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα σίγασης μαθητή, καθώς και αποβολής του από την ψηφιακή τάξη. Ο εν λόγω μαθητής μπορεί να επανέλθει στην τάξη μόνο εφόσον ο εκπαιδευτικός εγκρίνει το αίτημά του εκ νέου.

Σημειώνεται ότι δεν επιτρέπεται βάσει του άρθρ. 63 παρ. 2 του Ν. 4686/2020 η καταγραφή και αποθήκευση του μαθήματος (είτε η παράδοση αυτού γίνεται σε αίθουσα διδασκαλίας παρουσία κάποιων μαθητών είτε σε άλλο χώρο δίχως την παρουσία μαθητών), παρά μόνο η ζωντανή μετάδοση ήχου ή/και εικόνας σε πραγματικό χρόνο με μοναδικούς αποδέκτες τους μαθητές και τον ίδιο τον εκπαιδευτικό. Στην περίπτωση παράνομης καταγραφής επιβάλλονται οι κυρώσεις της κείμενης νομοθεσίας.

Οι μαθητές θα έχουν ενημερωθεί από τον εκπαιδευτικό, σύμφωνα με τις οδηγίες του ΥΠΑΙΘ, για τους κανόνες ορθής συμπεριφοράς που οφείλουν να τηρούν στην ψηφιακή τάξη. Προς τον σκοπό αυτό θα πραγματοποιηθεί, επιπλέον, ενημέρωση των γονέων/κηδεμόνων ή/και μαθητών από τον διευθυντή/ντρια της σχολικής μονάδας.

Στην περίπτωση της σύγχρονης εξ αποστάσεως διδασκαλίας, η ζωντανή μετάδοση λαμβάνει χώρα μόνο για το τμήμα της σχολικής ώρας που αφιερώνεται στη διδασκαλία-παράδοση. Ζωντανή μετάδοση δεν επιτρέπεται κατά την ενδεχόμενη εξέταση-αξιολόγηση των μαθητών. Ο κάθε εκπαιδευτικός λαμβάνει τα παρακάτω απαραίτητα μέτρα:

α) Για τη μετάδοση του ήχου, η συσκευή επιβάλλεται να είναι σταθερά τοποθετημένη κοντά στον εκπαιδευτικό. Ο εκπαιδευτικός διατηρεί το δικαίωμα σίγασης της φωνής μαθητή ή ακόμα και διακοπής της μετάδοσης, εάν το κρίνει απαραίτητο, ιδίως για την προστασία κάποιου μαθητή. Στην περίπτωση αυτή ο εκπαιδευτικός, κατά την απόλυτη διακριτική του ευχέρεια, επαναλαμβάνει τα λεγόμενα του μαθητή του οποίου η φωνή ετέθη σε σίγαση/για την προστασία του οποίου διεκόπη η μετάδοση.

β) Στην περίπτωση που επιλεγεί η μετάδοση εικόνας, η λήψη επιβάλλεται να εστιάζει αποκλειστικά και μόνο στον εκπαιδευτικό ή/και στον πίνακα της αίθουσας διδασκαλίας (εφόσον δε χρησιμοποιείται από μαθητή) και απαγορεύεται να εστιάζει σε μαθητές που βρίσκονται στην αίθουσα διδασκαλίας.

Τα μεταδεδομένα που παράγονται (χρόνος και διάρκεια μαθήματος, αριθμός συμμετεχόντων, διεύθυνση ip χρήστη, τύπος υλικού, τύπος και έκδοση λειτουργικού συστήματος χρήστη, κοκ) από την ανωτέρω επεξεργασία

χρησιμοποιούνται από τη Cisco αποκλειστικά για την τεχνική υποστήριξη των διαδικτυακών μαθημάτων. Επιπλέον, το ΥΠΑΙΘ δύναται να χρησιμοποιεί τα εν λόγω δεδομένα αποκλειστικά για σκοπούς στατιστικούς ή/και ερευνητικούς στο πλαίσιο της αποστολής του (βλ. ΠΔ 18/2018).

2.2. ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

A. Επισκόπηση

Το ΥΠΑΙΘ έχει συνάψει σύμβαση με την Cisco, η οποία υπέχει στη δραστηριότητα επεξεργασίας θέση Εκτελούντος την Επεξεργασία, κατά την έννοια του άρθρου 4 περ. 8 ΓΚΠΔ..Ο Εκτελών την Επεξεργασία έχει παράσχει δια της συγκεκριμένης σύμβασης, σχετικές εγγυήσεις στο ΥΠΑΙΘ ότι λαμβάνει όλα τα απαραίτητα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την προστασία των δεδομένων των Υποκειμένων.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η εφαρμογή «Webex Meetings» διαθέτει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα χαρακτηριστικά τα οποία κρίνονται ιδιαιτέρως σημαντικά για την προστασία των προσωπικών δεδομένων :

A. Κρυπτογραφεί όλες τις πληροφορίες σχετικά με την εγγραφή του χρήστη (email, password)

B. Το κανάλι επικοινωνίας στην πλατφόρμα είναι κρυπτογραφημένο.

Γ. Η φωνή και ο ήχος της τηλεδιάσκεψης είναι και αυτά κρυπτογραφημένα.

Δ. Η ροή δεδομένων («datastream») της κάθε τηλεδιάσκεψης πραγματοποιείται σε «datacenters» εντός ΕΟΧ.

E. Ο εκτελών την επεξεργασία εφαρμόζει υψηλά πρότυπα ασφαλείας των πληροφοριών και διαχείρισης σχετικών συστημάτων. Διαθέτει, μάλιστα, σχετικές πιστοποιήσεις από διεθνείς οργανισμούς.

Στ. Η πλατφόρμα και οι χρήστες δεν κινδυνεύουν από πιθανή ύπαρξη ιών σε τερματικό εξοπλισμό συγκεκριμένου χρήστη.

	ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ	ΣΚΟΠΟΣ
1.	Σύγχρονη μετάδοση διδασκαλίας	Παροχή τηλεκπαίδευσης κατ' εξαίρεση για την προστασία της δημόσιας υγείας (α) σύγχρονη εξ αποστάσεως διδασκαλία, ή β) ταυτοχρόνως σύγχρονη εξ αποστάσεως και δια ζώσης διδασκαλία.

Υπεύθυνος επεξεργασίας:	Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων
Δημόσιο συμφέρον	Το αδιάλειπτο της παροχής εκπαίδευσης /Να μην μείνουν αποξενωμένοι από την εκπαιδευτική διαδικασία οι μαθητές που αδυνατούν να την παρακολουθήσουν δια ζώσης είτε λόγω αναστολής λειτουργίας της σχολικής μονάδας, είτε διότι ανήκουν ή είναι εκτεθειμένοι σε άτομα που ανήκουν στις ομάδες αυξημένου κινδύνου για σοβαρή λοίμωξη από COVID-19 ή νοσούν. Η προστασία της δημόσιας υγείας.
Εκτελών την επεξεργασία:	Cisco Hellas A.E.
Εγκεκριμένος Κώδικας Δεοντολογίας	Κατάρτιση κώδικα ορθής συμπεριφοράς/ευπρέπειας
Σχετικές πιστοποιήσεις	Δεν υπάρχουν

B. Προσωπικά δεδομένα, αποδέκτες, διάρκεια, υποστηρικτικές λειτουργίες

	ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ
1.	Εικόνα	Εικόνα εκπαιδευτικού(εφόσον επιλεγεί η μετάδοση και εικόνας του μαθήματος) / τονίζεται ότι η εικόνα του εκπαιδευτικού μεταδίδεται προαιρετικά)	Μόνο κλειστός κύκλος εξουσιοδοτημένων μαθητών (οι μαθητές του τμήματος που αδυνατούν να παρακολουθήσουν δια ζώσης το μάθημα λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού και σε εξαιρετικές περιπτώσεις οι γονείς/κηδεμόνες αυτών).
2.	Ήχος	Ήχος εκπαιδευτικών και / ή μαθητών	Μόνο κλειστός κύκλος εξουσιοδοτημένων μαθητών (οι μαθητές του τμήματος που αδυνατούν να

			παρακολουθήσουν δια ζώσης το μάθημα λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού και σε εξαιρετικές περιπτώσεις οι γονείς/κηδεμόνες αυτών).
3.	Διεύθυνση Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου (email)	Διεύθυνση Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου του εκπαιδευτικού, η οποία είναι καταχωρισμένη στο σύστημα «myschool» και χρησιμοποιείται περαιτέρω στην πλατφόρμα τηλεκπαίδευσης.	Αρχείο καταγραφής μεταδεδομένων πλατφόρμας
4.	IP διεύθυνση	IP διεύθυνση των συσκευών που χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές	Αρχείο καταγραφής μεταδεδομένων πλατφόρμας
5.	Όνομα που καταχωρίζεται κατά την είσοδο των χρηστών στην πλατφόρμα.	Όνομα χρήστη εκπαιδευτικών και μαθητών που έχουν δηλώσει για την είσοδο τους στην πλατφόρμα τηλεκπαίδευσης. Ενδέχεται κατά τα ανωτέρω να είναι είτε το όνομά τους είτε οποιοδήποτε όνομα χρήστη.	Αρχείο καταγραφής μεταδεδομένων πλατφόρμας
6.	Διεύθυνση Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου (email) μαθητή ή γονεά/κηδεμόνα αυτού.	Διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που ενδέχεται να συλλεγεί, όταν, κατά παρέκκλιση από τις σχετικές οδηγίες του ΥΠΑΙΘ, ο μαθητής χρησιμοποιεί την εφαρμογή «Webex Meetings» για να	Αρχείο καταγραφής μεταδεδομένων πλατφόρμας

		παρακολουθήσει το διαδικτυακό μάθημα (και εφόσον δε δηλώνει «εικονική»/τυχαία διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου).	
7.	Αμιγώς τεχνικής φύσης μεταδεδομένα.	Μεταδεδομένα αμιγώς τεχνικής φύσης μέσω των οποίων δεν καθίσταται ικανή η προσωπική ταυτοποίηση των χρηστών. Ειδικότερα: 1) Τύπος Υλικού , 2) Τύπος και Έκδοση Λειτουργικού Συστήματος, 3) Έκδοση Διακομιστή «Πελάτη», 4) Ενέργειες Χρήστη κατά τη Συνεδρία (είσοδος, έξοδος, κοκ), 5) Πληροφορίες Συνεδρίας (τίτλος , ημερομηνία και ώρα, μέση και πραγματική διάρκεια, συνδεσιμότητα, κοκ)	Αρχείο καταγραφής μεταδεδομένων πλατφόρμας

2.3. ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΑΡΧΩΝ

Α. Αξιολόγηση των μέτρων που εγγυώνται την αναλογικότητα και την αναγκαιότητα της επεξεργασίας

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει προβεί στις ακόλουθες επιλογές προκειμένου να συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις αναλογικότητας και αναγκαιότητας του ΓΚΠΔ:

1. Οι σκοποί:	Είναι σαφώς καθορισμένοι, περιγράφονται ρητώς στη νομοθεσία και είναι νόμιμοι. Αποκλειστικός σκοπός της παρεχόμενης σχετικής δυνατότητας είναι η παροχή εκπαίδευσης, η οποία ανάγεται σε δημόσιο συμφέρον. Με τη θέσπιση της δυνατότητας αυτής, αφενός μεν, εξυπηρετείται η
----------------------	--

	<p>συνταγματική επιταγή της προαγωγής της διδασκαλίας στην ειδική περίπτωση επιδημικής νόσου, καθώς και ο στόχος της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης εν γένει, αφετέρου δε, διασφαλίζεται ότι οι μαθητές που αδυνατούν να παρακολουθήσουν δια ζώσης την εκπαιδευτική διαδικασία δεν θα αποξενώνονται από τη μαθησιακή διαδικασία και το αγαθό της γνώσης, αμβλύνοντας έτσι τις δυσμενείς επιπτώσεις στη διαπαιδαγώγηση και ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους λόγω της επέλευσης της επιδημικής νόσου.</p> <p>Δεν υπάρχει καταγραφή ούτε αποθήκευση της μετάδοσης μαθήματος.</p>
2. Νομική βάση:	<p>Νομική βάση της επεξεργασίας είναι: η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας (άρ. 6 §1 στ. ε' ΓΚΠΔ) / πρόσθετη βάση: η επεξεργασία είναι απαραίτητη για τη συμμόρφωση με έννομη υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας (άρ. 6 §1 στ. γ' ΓΚΠΔ)</p>
3. Ελαχιστοποίηση των δεδομένων:	<p>Τα υπό επεξεργασία δεδομένα είναι κατάλληλα, συναφή και περιορισμένα στο αναγκαίο (άρ. 5§1 στ. γ' ΓΚΠΔ). Οι αναφερόμενοι τρίτοι αποδέκτες (Cisco) είναι απαραίτητο να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα για την παροχή της τηλεκπαίδευσης.</p>
4. Ποιότητα των δεδομένων	<p>Τα υπό επεξεργασία δεδομένα είναι ακριβή και επικαιροποιημένα κατά τη στιγμή της λήψης και δεν υφίστανται περαιτέρω επεξεργασία πέραν της μετάδοσής τους σε πραγματικό χρόνο./ Τα μεταδεδομένα είναι ακριβή και παράγονται αυτόματα μέσω της πλατφόρμας τηλεκπαίδευσης.</p>
5.Περίοδοι αποθήκευσης	<p>Δεν υπάρχει καταγραφή ούτε αποθήκευση της μετάδοσης μαθήματος. Θα γίνεται μετάδοση ήχου ή/και εικόνας σε πραγματικό χρόνο./Τα μεταδεδομένα θα διαγραφούν με τη λήξη των έκτακτων μέτρων για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού COVID-19. Το εν λόγω χρονικό διάστημα δεν υπερβαίνει τη λήξη του διδακτικού έτους 2019-2020 και συμπίπτει με τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης που έχει συναφθεί με την CISCO HELLAS A.E., η λήξη της οποίας έχει οριστεί τέσσερις (4) μήνες μετά την ημερομηνία υπογραφής της (13.03.2020).</p>

Στην τρέχουσα κατάσταση δεν απαιτείται βελτίωση σε κάποιο από τα ανωτέρω σημεία.

Κατά την ανωτέρω περιγραφή δεν απαιτούνται πρόσθετα μέτρα.

Β. Αξιολόγηση των μέτρων που προστατεύουν τα δικαιώματα των Υποκειμένων των δεδομένων

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει λάβει τα ακόλουθα μέτρα προς συμμόρφωση με τις αντίστοιχες νομικές απαιτήσεις:

Νομική απαίτηση	Μέτρο / Τρόπος Εφαρμογής
1. Πληροφορίες για τα Υποκείμενα (δίκαιη και διαφανής επεξεργασία, άρ 12, 13, 14 ΓΚΠΔ)	Θα σταλούν ενημερωτικά (με το περιεχόμενο που προβλέπει ο ΓΚΠΔ) μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου προς τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές ή τους γονείς/κηδεμόνες αυτών στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις που έχουν δηλωθεί. Κατάρτιση κώδικα ορθής συμπεριφοράς / ευπρέπειας. Αναλυτικές οδηγίες από τους εκπαιδευτικούς προς τους μαθητές σύμφωνα με τις οδηγίες του ΥΠΑΙΘ.
2. Λήψη συγκατάθεσης (άρ. 7, 8 ΓΚΠΔ)	Η λήψη εικόνας και ήχου δεν μπορεί να στηρίζεται στη συγκατάθεση καθώς εξυπηρετεί δημόσιο συμφέρον και συνακόλουθα έννομη υποχρέωση που καθιερώθηκε προς ικανοποίηση αυτού (του ουσιαστικού δημοσίου συμφέροντος).
3. Δικαίωμα πρόσβασης και φορητότητας (άρ.15, 20 ΓΚΠΔ)	Τα υποκείμενα εκπαιδευτικοί έχουν δικαίωμα πρόσβασης στα μεταδεδομένα που δημιουργούν (email, όνομα χρήστη, ημερομηνία έναρξης μαθήματος, διάρκεια μαθήματος, αριθμός συμμετεχόντων, IP διεύθυνση) στην περίπτωση που έχουν χρησιμοποιήσει τα πραγματικά τους στοιχεία (email και ονοματεπώνυμο), έτσι ώστε να μπορούν να ταυτοποιηθούν. Τα υποκείμενα μαθητές έχουν δικαίωμα πρόσβασης στα μεταδεδομένα που δημιουργούν (όνομα ή όνομα χρήστη, email αν το έχουν κοινοποιήσει, ημερομηνία έναρξης μαθήματος, διάρκεια μαθήματος, IP διεύθυνση), στην περίπτωση που έχουν χρησιμοποιήσει τα πραγματικά τους στοιχεία, έτσι ώστε να μπορούν να ταυτοποιηθούν.

	<p>Σημειώνεται ότι, τα μεταδεδομένα διαγράφονται αμελλητί από τον Εκτελούντα την επεξεργασία μετά τη λήξη της σύμβασης με το ΥΠΑΙΘ.</p> <p>Το δικαίωμα φορητότητας δεν μπορεί να ασκηθεί, εν προκειμένω, εφόσον νομικές βάσεις της επεξεργασίας είναι, κατά τα ανωτέρω, το άρθρο 6 §1 στ. ε' ΓΚΠΔ και συνακόλουθα το άρθρο 6 §1 στ. γ' ΓΚΠΔ.</p>
4. Δικαίωμα διόρθωσης και διαγραφής (άρ. 16, 17 ΓΚΠΔ)	<p>Τα εν λόγω δικαιώματα μπορούν να ασκηθούν υπό τις προϋποθέσεις που ορίζει ο ΓΚΠΔ, σε σχέση με:</p> <p>α) τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email) εκπαιδευτικών,</p> <p>β) τα ονόματα χρήστη εκπαιδευτικών και μαθητών που χρησιμοποιούνται για τη σύνδεση στην πλατφόρμα.</p>
5. Δικαίωμα περιορισμού της επεξεργασίας και εναντίωσης (άρ. 18, 21 ΓΚΠΔ)	<p>Προβλέπεται η εισαγωγή σχετικής διαδικασίας, ώστε να μπορεί κάποιος εκπαιδευτικός να εναντιωθεί στην επεξεργασία λόγω ιδιαίτερης κατάστασής του, εκτός εάν ο Υπεύθυνος επεξεργασίας αντιτάξει επιτακτικούς λόγους, καθώς και να μπορεί να αιτηθεί τον περιορισμό της επεξεργασίας, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που προβλέπει ο ΓΚΠΔ.</p>
6. Εκτελούντες την επεξεργασία (άρ. 28 ΓΚΠΔ)	<p>Ο εκτελών την επεξεργασία έχει παράσχει σχετικές εγγυήσεις ότι λαμβάνει όλα τα απαραίτητα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την προστασία των δεδομένων των Υποκειμένων.</p>

Τα ανωτέρω υπό 1 έως 5 μέτρα θα εφαρμοστούν με τη νέα Πολιτική Προστασίας και δεν απαιτούν βελτιώσεις.

Πέραν των ανωτέρω δεν απαιτούνται πρόσθετα μέτρα.

2.4. ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

Η σύγχρονη τηλεεκπαίδευση εγείρει ζήτημα στάθμισης συγκρουόμενων θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Α) Δικαίωμα στην εκπαίδευση

Το άρθρο 16 παρ. 2 Σ διακηρύσσει ότι η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του κράτους. Ο συντακτικός νομοθέτης περιορίζεται σε μια γενική στοχοθέτηση, καταλείποντας τη διακριτική ευχέρεια επιλογής των μέσων παροχής

εκπαίδευσης στον κοινό νομοθέτη. Εναπόκειται στον κοινό νομοθέτη εάν θα ορίσει ως μέσο διδασκαλίας την ηλεκτρονική διδασκαλία, ιδίως σε μια κρίσιμη περίοδο πανδημίας, στην οποία η δια ζώσης διδασκαλία μπορεί να καταστεί επιβλαβής για την εξάπλωση της νόσου.

Από το άρθρο 16 παρ. 4 Σ προκύπτει το δικαίωμα στην γενική δωρεάν εκπαίδευση. Η υποχρέωση αυτή αντιστοιχεί στο κοινωνικό δικαίωμα των μαθητών για παροχή δωρεάν εκπαίδευσης, το οποίο συμβαδίζει με το δικαίωμα στην ελευθερία εκπαίδευσης. Η διεξαγωγή ηλεκτρονικής παιδείας θα μπορούσε ενδεχομένως να φανεί εκ πρώτης όψεως ότι έρχεται σε ένταση με την κρατική υποχρέωση δωρεάν εκπαίδευσης, δεδομένου ότι δεν είναι δυνατόν όλοι οι μαθητές να διαθέτουν σύγχρονα μέσα τηλεεκπαίδευσης.

Η κοινωνική πραγματικότητα, ωστόσο, διασκεδάζει καίρια τις όποιες ανησυχίες, καθώς το μεγαλύτερο ποσοστό των νέων είναι χρήστες ή κάτοχοι έξυπνων συσκευών που απαιτούνται για την εξ αποστάσεως διδασκαλία. Συμπληρωματικά μέτρα αποτελούν η ενίσχυση του τεχνολογικού εξοπλισμού σχολικών μονάδων και μαθητών (και μέσω δωρεών) καθώς και η διασφάλιση δωρεάν χρήσης δεδομένων για τη σύνδεση με την εν λόγω πλατφόρμα για τις εξ αποστάσεως εκπαιδευτικές δραστηριότητες, τα οποία αναχαιτίζουν έτι περαιτέρω τον κίνδυνο αποκλεισμού κατωτέρων κοινωνικο-οικονομικών στρωμάτων.

B. Προστασία της δημόσιας υγείας

Η προστασία της δημόσιας υγείας αποτελεί μια ειδικότερη έκφραση της έννοιας του δημοσίου συμφέροντος. Εάν νοσήσει μεγάλο μέρος του πληθυσμού λόγω του συγχρωτισμού πολλών παιδιών στο σχολείο και μετάδοσης του ιού στο ευρύτερο οικογενειακό και κοινωνικό τους περιβάλλον, αυτό θα επιβαρύνει καταφανώς το δημόσιο συμφέρον ποικιλοτρόπως: ψυχικώς, πνευματικώς, πληθυσμιακώς και οικονομικώς.

Το δικαίωμα στην υγεία παρουσιάζει στο ελληνικό Σύνταγμα δύο όψεις. Από τη μία, κατοχυρώνεται ως ατομικό, αμυντικό δικαίωμα (άρθρο 5 παρ. 5 εδ. α Σ) και από την άλλη, ως κοινωνικό δικαίωμα (άρθρο 21 παρ. 3 Σ). Και στις δύο περιπτώσεις, ως υγεία νοείται αφενός η κατάσταση σωματικής και ψυχικής ευεξίας και αφετέρου, η δημόσια υγεία. Πέραν της κατάστασης σωματικής και ψυχικής ευεξίας, σκόπιμη κρίνεται και η αρνητική οριοθέτηση του δικαιώματος στην υγεία, ήτοι η φυσική κατάσταση του ατόμου που αποκλείει κάθε μορφή ασθένειας ή αναπηρίας ικανής να μειώσει τη φυσιολογική δραστηριότητά του.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 5 εδ. α Σ, «Καθένας έχει δικαίωμα στην προστασία της υγείας και της γενετικής του ταυτότητας». Η υγεία ως κοινωνικό δικαίωμα με την έννοια των θετικών ενεργειών του κράτους για την οργάνωση ενός

συστήματος παροχής υγείας κατοχυρώνεται στο άρθρο 21 παρ. 3 Σ, σύμφωνα με το οποίο το κράτος οφείλει να μεριμνά για την υγεία των πολιτών.

Σύμφωνα με τη νομολογία του ΣτΕ, από το άρθρο 21 παρ. 3 Σ απορρέει η «υποχρέωση του κράτους για τη λήψη θετικών μέτρων προς προστασία της υγείας των πολιτών, στους οποίους (το άρθρο 21 παρ. 3 Σ) δίνει δικαίωμα να απαιτήσουν από την Πολιτεία την πραγμάτωση της αντίστοιχης υποχρεώσεώς της». Υπό αυτή την έννοια, αναγνωρίζεται μέσω του άρθρου 21 παρ. 3 Σ ένα αγωγίμο κοινωνικό δικαίωμα, μια αξίωση των πολιτών κατά του κράτους για την προστασία της υγείας και η υποχρέωση της πολιτείας να προβεί στις αναγκαίες παροχές υπηρεσιών υγείας.

Πρόκειται εν τοις πράγμασι για την υποχρέωση του κράτους να παρέχει υπηρεσίες ή να προβαίνει σε ενέργειες που προάγουν, διατηρούν ή αποκαθιστούν την υγεία των ανθρώπων. Η συνταγματική κατοχύρωση της προστασίας της υγείας αποτελεί, συνεπώς, δικαίωμα και δεν συνιστά μια απλή έκφραση ευχών. Ως εκ τούτου, η μέριμνα για τη λήψη μέτρων χάριν προστασίας της υγείας των πολιτών καθίσταται επιτακτική.

Υπό αυτό το πρίσμα, η πολιτεία οφείλει να λάβει μέτρα καταπολέμησης της επιδημίας χάριν προστασίας της δημόσιας υγείας. Ως εκ τούτου, η παροχή εκπαίδευσης πρέπει να λαμβάνει χώρα με εκείνα τα μέσα που δεν θα επιβαρύνουν τη δημόσια υγεία. Οποιοσδήποτε συγχρωτισμός πολλών μαθητών και εκπαιδευτικών σε περίοδο έξαρσης της πανδημίας έρχεται σε σύγκρουση με το αγαθό της δημόσιας υγείας. Συνεπώς, είναι αναγκαία η λήψη κατάλληλων μέτρων για την παροχή εκπαίδευσης κατά τρόπο που δεν πλήττεται η δημόσια υγεία.

Γ. Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Παράλληλα με την προστασία της ιδιωτικής ζωής στο άρθρο 9 παρ. 1, μετά από την αναθεώρηση του 2001 το Σύνταγμα ορίζει στο άρθρο 9Α ότι καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Το δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή και επεξεργασία προσωπικών δεδομένων έχει διαφορετικό χαρακτήρα από την υποχρέωση προστασίας που υπέχει το κράτος ως προς τα άλλα δικαιώματα, σύμφωνα με το άρθρο 25 Σ, και δεν αποτελεί απλή εξειδίκευση της απόφασης αυτής.

Η προστασία των προσωπικών δεδομένων δεν οδηγεί στη δίχως άλλο απαγόρευση της συλλογής, επεξεργασίας και χρήσης τους, αλλά υποχρεώνει τον κοινό νομοθέτη να καθιερώσει ένα περιοριστικό θεσμικό πλαίσιο, εντός του οποίου καθίσταται θεμιτή η συλλογή, επεξεργασία και χρήση των δεδομένων. Η ανάγκη προστασίας της ιδιωτικής ζωής καθίσταται επιτακτική στη σύγχρονη περίοδο ηλεκτρονικής διακινδύνευσης. Πρόκειται εν τοις πράγμασι για ένα

ατομικό-αμυντικό δικαίωμα, που θεμελιώνει πρωτίστως αξίωση αποχής από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση των προσωπικών δεδομένων σε δύο επίπεδα. Το πρώτο επίπεδο έγκειται στην απαγόρευση καταγραφής δεδομένων σε συγκεκριμένες περιπτώσεις και σε ένα δεύτερο επίπεδο στο δικαίωμα άρνησης παροχής πληροφοριών για τον εαυτό μας.

Τονίζεται ότι το δικαίωμα στην προστασία προσωπικών δεδομένων δεν είναι ένα απόλυτο δικαίωμα. Τούτο επισημαίνεται εμφατικά στον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων 679/2016/ΕΕ (ΓΚΠΔ): σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 4 του ΓΚΠΔ, το εν λόγω δικαίωμα «πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με τη λειτουργία του στην κοινωνία και να σταθμίζεται με άλλα θεμελιώδη δικαιώματα, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας».

Άλλωστε, ρητούς περιορισμούς επιβάλλουν τα άρθρα 1 παρ. 3 και 85 του ΓΚΠΔ σχετικά με την ελεύθερη ροή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης αντίστοιχα. Κατά συνέπεια, σε περίπτωση σύγκρουσης του δικαιώματος προσωπικών δεδομένων με άλλα έννομα αγαθά και δικαιώματα, όπως είναι η προστασία της δημόσιας υγείας, η στάθμιση και η εναρμόνιση αυτών, με βάση τη συνταγματική αρχή της αναλογικότητας, είναι απαραίτητη. Αυτό υπαγορεύεται από την ανάγκη άρσεως των ενδεχομένων συγκρούσεων των θεμελιωδών δικαιωμάτων μέσω της στάθμισης συμφερόντων σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση.

Η καταγραφή ήχου και εικόνας των μαθητών και των εκπαιδευτικών συνιστά επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Οι πρώτοι ανήκουν στην προστατευόμενη από το Σύνταγμα στο άρθρο 21 και τον ΓΚΠΔ κατηγορία των παιδιών και οι δεύτεροι στην κατηγορία των εργαζομένων. Είναι γεγονός ότι ο Κανονισμός διαχέεται από την ανάγκη για την προστασία τους, η οποία αποτυπώνεται στη σκέψη 38 του Προομίου. Εκεί δικαιολογείται ο λόγος ειδικής προστασίας στα παιδιά, καθώς αυτά μπορεί να έχουν μικρότερη επίγνωση των σχετικών κινδύνων, συνεπειών και εγγυήσεων και των δικαιωμάτων τους σε σχέση με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Σχετικά με την προστασία των δεδομένων των εργαζόμενων εκπαιδευτικών, αυτή δεν οδηγεί στη δίχως άλλο απαγόρευση της συλλογής, επεξεργασίας και χρήσεώς τους, αλλά υποχρεώνει τον κοινό νομοθέτη να καθιερώσει ένα περιοριστικό θεσμικό πλαίσιο, εντός του οποίου καθίσταται θεμιτή η συλλογή, επεξεργασία και χρήση των προσωπικών δεδομένων των εργαζομένων που συλλέγονται με τεχνικά μέσα.

Χρήσιμη για την κατανόηση της προστασίας των δεδομένων των εργαζομένων είναι η Γνώμη 8/2001 της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, σύμφωνα με την οποία, κάθε συλλογή, χρήση ή αποθήκευση πληροφοριών σχετικών με τις εργαζόμενους με ηλεκτρονικά μέσα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων. Η

επεξεργασία δεδομένων ήχου και εικόνας στο εργασιακό πλαίσιο εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων και η παρακολούθηση των εργαζομένων μέσω βίντεο καλύπτεται από τις διατάξεις του ΓΚΠΔ και των εθνικών νόμων μεταφοράς του. Κατά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αναφέρονται στους εργαζομένους, οι εργοδότες επιβάλλεται πάντα να έχουν κατά νου τις θεμελιώδεις αρχές προστασίας των δεδομένων.

Συγκεκριμένα, τα δεδομένα πρέπει να συλλέγονται για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και η μεταγενέστερη επεξεργασία τους πρέπει να συμβιβάζεται με τους σκοπούς αυτούς. Οι εργαζόμενοι πρέπει τουλάχιστον να γνωρίζουν ποια δεδομένα, τα οποία τους αφορούν, συλλέγει ο εργοδότης (απευθείας ή από τις πηγές), και τους σκοπούς των πράξεων επεξεργασίας που σχεδιάζονται ή εκτελούνται με τα δεδομένα αυτά επί του παρόντος ή στο μέλλον.

Η διαφάνεια εξασφαλίζεται με την παροχή στον ενδιαφερόμενο του δικαιώματος πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν και με την υποχρέωση κοινοποίησης των υπεύθυνων επεξεργασίας των δεδομένων στις αρχές ελέγχου, σύμφωνα με την εκάστοτε εθνική νομοθεσία. Περαιτέρω, η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν τους εργαζομένους πρέπει να είναι νόμιμη.

Η εξέταση της αρχής της αναλογικότητας

Κατά το στάδιο της εξέτασης της αρχής της αναλογικότητας εξετάζεται αν το μέτρο της τηλεκπαίδευσης είναι κατάλληλο για την παροχή του αγαθού της εκπαίδευσης στους μαθητές. Κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας το εν λόγω μέτρο είναι κατάλληλο, καθώς λόγω της εξοικείωσης των μαθητών με τις νέες τεχνολογίες οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά στην εκπαιδευτική διαδικασία. Στη συνέχεια εξετάζεται αν υπάρχουν ηπιότερα μέσα και εξίσου αποτελεσματικά. Κάποιο ηπιότερο μέσο θα ήταν οι μαθητές να προετοιμάζουν την ημέρα που δεν πηγαίνουν στο σχολείο εργασίες. Το μέτρο αυτό δεν είναι εξίσου εκπαιδευτικά αποτελεσματικό και, το σημαντικότερο, εκτοπίζει από την εκπαιδευτική διαδικασία τους μαθητές που δεν μπορούν να παρακολουθήσουν το μάθημα λόγω του ότι ανήκουν σε ευπαθή ομάδα.

Στο σημείο αυτό θα διερευνηθεί αν η επέμβαση στο δικαίωμα ιδιωτικότητας των μαθητών και εκπαιδευτικών τίθεται σε μια σχέση αρμονικής ισορροπίας με την προστασία της δημόσιας υγείας και το δικαίωμα στην εκπαίδευση. Η κυριότερη αντίρρηση κατά του συστήματος της τηλεκπαίδευσης είναι ότι το σημαντικότερο αγαθό και κινητήριο δύναμη της εκπαίδευσης είναι η ποιοτική διαδραστική παιδαγωγική σχέση, που αποτελεί το κυριότερο εργαλείο για την πραγμάτωση του δικαιώματός των παιδιών στην εκπαίδευση. Η ζωντανή μετάδοση του μαθήματος δεν γίνεται για πάντα αλλά μόνο για εξαιρετικές

περιστάσεις, όπως είναι αυτή της πανδημίας. Η λήψη δεν στοχεύει σε μαθητές, η διαδικασία της εξέτασης δεν μεταδίδεται και ο εκπαιδευτικός διατηρεί το δικαίωμα σίγασης ή διακοπής της μετάδοσης. Η μετάδοση θα γίνεται σε ζωντανό χρόνο, πρόσβαση θα έχουν μόνο οι μαθητές. Όλα αυτά τα μέτρα μπορούν να φέρουν σε αρμονία τα συγκρουόμενα συνταγματικά αγαθά με αποτέλεσμα το αγαθό της εκπαίδευσης να προσφέρεται απρόσκοπτα σε περίοδο πανδημίας κατά τρόπο σύμφωνο με την προστασία της δημόσιας υγείας και των προσωπικών δεδομένων μαθητών και εκπαιδευτικών.

2.5. ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Στην παρούσα παράγραφο η Μελέτη εξετάζει τους κινδύνους για την ιδιωτικότητα και την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Η εξέταση των κινδύνων υλοποιείται μέσω υποθετικών σεναρίων που περιγράφουν ένα επίφοβο συμβάν και όλα τα μέτρα που θα απέτρεπαν να πραγματοποιηθεί αυτό. Πιο συγκεκριμένα, περιγράφονται οι πηγές κινδύνου που θα μπορούσαν να εκμεταλλευτούν τα τρωτά σημεία των υποστηρικτικών συστημάτων και το πλαίσιο απειλών (π.χ. παράνομη καταγραφή) που θα μπορούσε να επιτρέψει την επέλευση επίφοβων συμβάντων (π.χ. παράνομη πρόσβαση σε προσωπικά δεδομένα), δημιουργώντας έτσι αντίκτυπο στην ιδιωτική ζωή των Υποκειμένων (π.χ. ανεπιθύμητες προτροπές, αισθήματα εισβολής στην ιδιωτικότητα, προσωπικά ή επαγγελματικά προβλήματα).

Το επίπεδο κινδύνου εκτιμάται ως προς τη σοβαρότητα και την πιθανότητα: Η **σοβαρότητα** αντιπροσωπεύει το μέγεθος τους κινδύνου. Εξαρτάται κατά κύριο λόγο από τον επιζήμιο χαρακτήρα του πιθανού αντικτύπου. Η **πιθανότητα** εκφράζει τη δυνατότητα επέλευσης του κινδύνου. Εξαρτάται, κυρίως, από το επίπεδο ευπάθειας των υποστηρικτικών συστημάτων όταν βρίσκονται υπό απειλή και από το επίπεδο των ικανοτήτων των πηγών κινδύνου για την εκμετάλλευσή τους.

Μέσω της τηλεκπαίδευσης αναφύεται πληθώρα νομικο-ηθικών προκλήσεων.

Από το άρθρο 16 παρ. 4 Συντάγματος προκύπτει το δικαίωμα στην γενική δωρεάν εκπαίδευση. Η υποχρέωση αυτή αντιστοιχεί στο κοινωνικό δικαίωμα των μαθητών για παροχή δωρεάν εκπαίδευσης, το οποίο συμβαδίζει με το δικαίωμα στην ελευθερία εκπαίδευσης. Η διεξαγωγή ηλεκτρονικής παιδείας θα μπορούσε ενδεχομένως να φανεί εκ πρώτης όψεως ότι έρχεται σε ένταση με την κρατική υποχρέωση δωρεάν εκπαίδευσης, δεδομένου ότι δεν είναι δυνατόν όλοι οι μαθητές να διαθέτουν σύγχρονα μέσα τηλεκπαίδευσης. Η κοινωνική πραγματικότητα, ωστόσο, διασκεδάζει καίρια τις όποιες ανησυχίες, καθώς το

μεγαλύτερο ποσοστό των νέων είναι χρήστες ή κάτοχοι έξυπνων συσκευών που απαιτούνται για την εξ αποστάσεως διδασκαλία. Συμπληρωματικά μέτρα αποτελούν η ενίσχυση του τεχνολογικού εξοπλισμού σχολικών μονάδων και μαθητών (και μέσω δωρεών) καθώς και η διασφάλιση δωρεάν χρήσης δεδομένων για τη σύνδεση με την εν λόγω πλατφόρμα για τις εξ αποστάσεως εκπαιδευτικές δραστηριότητες, τα οποία αναχαιτίζουν έτι περαιτέρω τον κίνδυνο αποκλεισμού κατωτέρων κοινωνικο-οικονομικών στρωμάτων.

Περαιτέρω, ανακύπτει το ερώτημα μήπως μέσω της ζωντανής μετάδοσης ήχου ή/και εικόνας του μαθήματος εμποδίζεται η ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών, καθώς αυτοί μπορεί να νιώθουν ότι δεν μπορούν να εκφραστούν ελεύθερα. Στην εύλογη αυτή φοβία αντιτάσσεται ότι το μέτρο της τηλεεκπαίδευσης είναι προσωρινό και ότι ο εκπαιδευτικός διατηρεί το δικαίωμα σίγασης και αλλοίωσης της φωνής, αλλά και διακοπής της μετάδοσης, σε περίπτωση που το κρίνει απαραίτητο χάριν του συμφέροντος του μαθητή. Υπογραμμίζεται ότι η εξεταστική διαδικασία δεν μεταδίδεται, αλλά η μετάδοση περιορίζεται μόνο στην διδακτική διαδικασία του μαθήματος.

Επίσης, αναφέρεται ο κίνδυνος περιορισμού της ακαδημαϊκής ελευθερίας των εκπαιδευτικών. Οι μαθητές θα παρακολουθούν το μάθημα στο σπίτι και μαζί με αυτούς ενδέχεται να το παρακολουθούν και οι οικείοι τους και να επεμβαίνουν στο έργο του εκπαιδευτικού. Ο κίνδυνος αυτός εμφανίζεται για περιορισμένο χρονικό διάστημα και αναχαιτίζεται μέσω της υιοθέτησης κανόνων ευπρέπειας κατά τη διεξαγωγή του διαδικτυακού μαθήματος. Τονίζεται επίσης ότι πρόσβαση στο μάθημα δεν θα έχουν προϋστάμενοι ή διευθυντές.

Επιπρόσθετα, ανησυχίες εκφράζονται για τη δυνατότητα καταγραφής του μαθήματος και διαπόμπευσης εκπαιδευτικού ή μαθητή στο διαδίκτυο. Επισημαίνεται ότι το σύστημα δεν παρέχει δυνατότητα καταγραφής του μαθήματος, οι μαθητές ωστόσο μπορούν να το καταγράψουν με δικό τους εξωτερικό μέσο, π.χ. κινητό τηλέφωνο. Η εν λόγω καταγραφή είναι πάντως παράνομη και επισείει νομικές κυρώσεις. Οι μαθητές και οι γονείς τους έχουν ενημερωθεί επαρκώς για τους κανόνες ορθής συμπεριφοράς κατά τη διεξαγωγή του ψηφιακού μαθήματος.

Στους ενδεχόμενους κινδύνους θα μπορούσε ίσως να συμπεριληφθεί ότι το ηλεκτρονικό μάθημα θα μπορούσε ενδεχομένως να επιτείνει συμπεριφορές σχολικού εκφοβισμού ανάμεσα στα παιδιά και να αποτρέψει τους πιο αδύναμους να συμμετέχουν στο μάθημα, υπό τον φόβο ότι θα τους ακούνε και άλλοι πέραν των συμμαθητών και του δασκάλου τους. Το θέμα αυτό μπορεί να αντιμετωπισθεί μέσω της δυνατότητας που παρέχεται στον εκπαιδευτικό να σιγάσει ή να διακόψει τη μετάδοση, όταν το κρίνει απαραίτητο προς το σκοπό της προστασίας του μαθητή. Υπογραμμίζεται ότι η εξεταστική διαδικασία δεν

μεταδίδεται, αλλά η μετάδοση περιορίζεται μόνο στην διδακτική διαδικασία του μαθήματος.

Ως κίνδυνος θα μπορούσε να αναφερθεί ο περιορισμός της δυνατότητας εφαρμογής συμμετοχικών μεθόδων διδασκαλίας και συνακόλουθα η υποβάθμιση της ποιότητας του μαθήματος. Στο επιχείρημα αυτό αντιτάσσεται ότι το μέτρο της τηλεκπαίδευσης είναι προσωρινό και ότι ο εκπαιδευτικός μπορεί να εφαρμόσει συμμετοχικές μεθόδους διδασκαλίας αξιοποιώντας το δικαίωμα που του παρέχεται να πραγματοποιεί σίγαση φωνής μαθητή και διακοπή της μετάδοσης του μαθήματος.

Τέλος, δεν είναι ευκαταφρόνητος ο κίνδυνος της αποκάλυψης ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων μαθητών ή των οικείων τους στο πλαίσιο της μαθησιακής διδασκαλίας. Ένας μαθητής μπορεί να αποκαλύψει ότι δεν διάβασε το μάθημα γιατί ο ίδιος ή κάποιο μέλος της οικογένειάς του ασθενεί. Το θέμα αυτό μπορεί να αντιμετωπισθεί μέσω της δυνατότητας που παρέχεται στον εκπαιδευτικό να σιγάσει ή να διακόψει τη μετάδοση, όταν το κρίνει απαραίτητο προς το σκοπό της προστασίας του μαθητή. Υπογραμμίζεται ότι η εξεταστική διαδικασία δεν μεταδίδεται, αλλά η μετάδοση περιορίζεται μόνο στην διδακτική διαδικασία του μαθήματος.

A. Υφιστάμενα μέτρα

B. Εντοπισμός και εκτίμηση κινδύνων

Η μεθοδολογία που έχει ακολουθηθεί για τη διενέργεια της μελέτης Εκτίμησης Αντικτύπου και ειδικά για τον εντοπισμό των κινδύνων έχει ήδη εκτεθεί ανωτέρω στην παρ. 1.3. Για την αξιολόγηση των κινδύνων που σχετίζονται με τα φυσικά πρόσωπα, στα οποία αναφέρονται τα προσωπικά δεδομένα στο πλαίσιο της συγκεκριμένης επεξεργασίας, υλοποιούνται οι κάτωθι ενέργειες:

1. Εντοπίζονται και καταγράφονται οι κίνδυνοι ασφάλειας που απειλούν τα προσωπικά δεδομένα (βλ. πίνακα κατωτ.) Η σοβαρότητά τους έχει εκτιμηθεί ανάλογα με την επαπειλούμενη βλάβη και σε συνδυασμό με τα μέτρα αντιμετώπισης.
2. Καθορίζεται το μέγεθος του αντικτύπου που έχουν οι κίνδυνοι στα φυσικά πρόσωπα στα οποία αναφέρονται τα προσωπικά δεδομένα (επίπτωση στην ιδιωτικότητα και τις ελευθερίες των Υποκειμένων).
3. Εντοπίζονται τα διάφορα σενάρια που μπορούν να οδηγήσουν στην εμφάνιση των κινδύνων.
4. Υπολογίζεται η πιθανότητα πραγματοποίησης των σεναρίων.
5. Υπολογίζεται το μέγεθος των κινδύνων.

Η σοβαρότητα των κινδύνων έχει εκτιμηθεί ανάλογα με τον επιζήμιο χαρακτήρα των πιθανών επιπτώσεων και σε συνδυασμό με τα μέτρα αντιμετώπισης. Οι απειλές για τα υποστηρικτικά συστήματα που μπορεί να οδηγήσουν σε επίφοβο

συμβάν έχουν εντοπισθεί με βάση τις πηγές κινδύνου που θα μπορούσαν να τις προκαλέσουν. Έχει ληφθεί, επίσης, υπ' όψιν το επίπεδο ευπάθειας των υποστηρικτικών συστημάτων και το επίπεδο των ικανοτήτων των πηγών κινδύνου για την εκμετάλλευσή τους σε αντιστοιχία με τα μέτρα ελέγχου-αντιμετώπισης των κινδύνων.

Περιγραφή του κινδύνου	I ⁶ Επιπτώσεις στην ιδιωτικότητα α) ΤΑΥΤΟΠΟΙΗΣΗ (τιμές 1 έως 4)	II Επιπτώσεις β) Σοβαρότητα των ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ (της βλάβης) (τιμές 1 έως 4)	III Πιθανότητα εμφάνισης του κινδύνου (ΕΥΠΑΘΕΙΑ ΠΟΡΩΝ) (Τιμή 1 έως 4)	IV Πιθανότητα ο κίνδυνος να επιφέρει βλάβη (τιμή 1 έως 4)
1. Παράνομη πρόσβαση σε προσωπικά δεδομένα	1 # Αμελητέος ο κίνδυνος. Η τηλεδιάσκεψη πραγματοποιείται με πρόσκληση σε συγκεκριμένο αριθμό χρηστών	* Φόβος για πλαστότητα στοιχείων 2	* Λόγω απώλειας φορητών μέσων, ** με παράνομη διείσδυση στα συστήματα, με παράνομη υπέρβαση των επιπέδων 1	2 # Τα δεδομένα που υπάρχουν στην πλατφόρμα είναι τα απολύτως αναγκαία για την πραγματοποίηση της τηλεκπαίδευσης
2. Παράνομη καταγραφή προσωπικών δεδομένων	2 # Περιορισμένος κίνδυνος από τις νομικές συνέπειες μιας τέτοιας πράξης (βλ.άρθρ. 63	2	* Μόνο με χρήση προσωπικής συσκευής καταγραφής 2	3 # Τα δεδομένα που μπορεί να καταγραφούν είναι η παράδοση ενός μαθήματος

⁶ Πρέπει να σημειωθεί ότι οι τιμές εκτίμησης στις επιπτώσεις στην ιδιωτικότητα και στις επιπτώσεις των συνεπειών είναι κατά μια μονάδα αυστηρότερα βαθμολογημένες λόγω του όγκου των εμπλεκόμενων υποκειμένων και λόγω της επεξεργασίας δεδομένων ανηλίκων.

	παρ. 2 του Ν. 4686/2020)			. Στην περίπτωση που λαμβάνουν το λόγο οι μαθητές, ο εκπαιδευτικός εφαρμόζει σίγαση φωνής ή διακόπτει το μάθημα, εφόσον κάτι τέτοιο απαιτείται για την προστασία του εκάστοτε ομιλούντος μαθητή.
3. Αλλαγή / αλλοίωση προσωπικών δεδομένων (τροποποίηση)	1	2	1	2
4. Αποκάλυψη πληροφοριών στους γονείς των μαθητών ή σε τρίτους	* Λόγω παρουσίας τους στον ίδιο χώρο με τον εκπαιδευόμενο από απόσταση 2	2	3	2
5. Ανισότητα μεταξύ μαθητών	*Οι μαθητές πρέπει να διαθέτουν μέσα τηλεεκπαίδευσης 2 # το ΥΠΑΙΘ	3	2	2

	έλαβε μέτρα για την παροχή έξυπνων συσκευών σε σχολικές μονάδες προς διάθεση σε ευπαθείς ομάδες και παροχή δωρεάν τηλεπικοινωνιακού δικτύου για τις εξ αποστάσεως εκπαιδευτικές δραστηριότητες			
6. Ακαδημαϊκή ελευθερία του εκπαιδευτικού	1 #Δεν έχει πρόσβαση στο διαδικτυακό μάθημα ο διευθυντής ή ο προϊστάμενος του εργαζομένου εκπαιδευτικού ##Η τηλεκπαίδευση πραγματοποιείται για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα	2	1	2
7. Ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητ	* έχουν την αίσθηση ότι δεν μπορούν	2	2	2

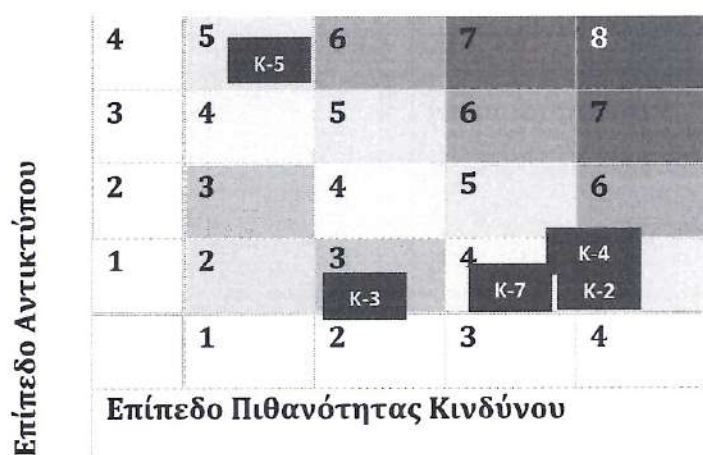
<p>ας των μαθητών</p>	<p>να εκφρασθούν ελεύθερα</p> <p>2</p> <p># το μέτρο της τηλεκπαίδευ σης είναι προσωρινό και ο εκπαιδευτικ ός διατηρεί το δικαίωμα σίγασης αλλά και διακοπής της μετάδοσης, σε περίπτωση που το κρίνει απαραίτητο χάριν του συμφέροντο ς του μαθητή</p> <p>## ο εκπαιδευτικ ός θα διακόπτει τη μετάδοση, όταν ο μαθητής σηκώνεται στον πίνακα</p>			
---------------------------	---	--	--	--

Επομένως για τους ανωτέρω κινδύνους προκύπτουν τα αθροίσματα και οι τιμές :

Κίνδυνος	Τιμή	ΜΕΓΕΘΟΣ	Τιμή	ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΑ
----------	------	---------	------	------------

		ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΥ (I +II)		ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ (III+IV)
K1	1 (αμελητέα)	3	1 (αμελητέα)	3
K2	1 (αμελητέα)	4	2 (περιορισμένη)	5
K3	1 (αμελητέα)	3	1 (αμελητέα)	3
K4	1 (αμελητέα)	4	2 (περιορισμένη)	5
K5	2 (περιορισμένη)	5	1 (αμελητέα)	4
K6	1 (αμελητέα)	3	1 (αμελητέα)	3
K7	1 (αμελητέα)	4	1 (αμελητέα)	4

Συνεπώς, η γραφική απεικόνιση του χάρτη κινδύνων για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων διαμορφώνεται ως ακολούθως:

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι κίνδυνοι υπ' αριθ. K-1, K-2, K-3, K-4, K-5, K-6, K-7 θεωρούνται αποδεκτοί ενόψει των υπάρχοντων και προγραμματισμένων μέτρων εκ μέρους του Υπουργείου.

Γ. Πρόσθετα μέτρα για μείωση των κινδύνων

Εντοπισμός μέτρων για τη μείωση ή εξάλειψη των κινδύνων που χαρακτηρίστηκαν «μη αποδεκτοί»				
Κίνδυνος υπ' αριθ.	Επιλογές για τη μείωση ή εξάλειψη του κινδύνου	Επίδραση στον κίνδυνο (εξάλειψη, μείωση, αποδεκτός)	Υπολειπόμενος κίνδυνος (χαμηλός, μέτριος, υψηλός)	Αποδεκτό μέτρο (ναι / όχι)

6. ΑΠΟΔΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΕΑΠΔ

Το Υπουργείο έχει ήδη προβεί σε ενοποίηση και παρουσίαση των πορισμάτων της παρούσας Μελέτης:

1. Θα προετοιμάσει μια οπτική παρουσίαση των μέτρων που έχουν επιλεγεί για να συμβάλλουν στην ασφάλεια των δεδομένων.
2. Δεν παραμένουν κίνδυνοι μετά την εφαρμογή της παρούσας.
3. Δεν έχουν προκύψει πρόσθετα μέτρα.

ΕΠΙΣΗΜΗ ΑΠΟΔΟΧΗ

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	ΟΝΟΜΑ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ
ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ ΑΠΟ:	Ειρήνη Καπελλάκη, Υπεύθυνη Προστασίας Δεδομένων Υ.ΠΑΙ.Θ. Ημερομηνία: 15/5/2020	Δεν προτείνονται πρόσθετα μέτρα
ΟΙ ΥΠΟΛΕΙΠΟΜΕΝΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΕΓΙΝΑΝ ΑΠΟΔΕΚΤΟΙ ΑΠΟ:		Δεν κατεγράφησαν Δεν απαιτείται διαβούλευση με την ΑΠΔΠΧ
ΠΑΡΑΣΧΕΘΗΚΕ Η ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΤΗΣ DPO (άρ. 35§2 ΓΚΠΔ)	Ειρήνη Καπελλάκη Ημερομηνία: 15/5/2020	

ΔΕΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ διαβούλευση με τα Υποκείμενα (άρ. 35§9 ΓΚΠΔ) για τους ακόλουθους λόγους:

1. Η χρονική περίοδος κατά την οποία εκπονήθηκε η παρούσα είναι ιδιαίτερος κρίσιμη, καθώς συμπίπτει αφενός με την επαναλειτουργία

των σχολικών μονάδων μετά τη λήξη της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας τους λόγω της πανδημίας Covid_19 και αφετέρου με την προετοιμασία της διεξαγωγής των Πανελλαδικών Εξετάσεων και τη λήξη του διδακτικού έτους. Επομένως, η διαβούλευση κρίνεται, κατά τη σύνταξη της παρούσης, μη εφαρμόσιμη για λόγους ουσιαστικού δημοσίου συμφέροντος.

2. Η παρούσα ΕΑΠΔ περιέχει, μεταξύ άλλων, ειδικό κεφάλαιο με τα μέτρα που έχει λάβει το ΥΠΑΙΘ για την απρόσκοπτη και ασφαλή διεξαγωγή της επεξεργασίας, τα οποία πρέπει να παραμείνουν εμπιστευτικά.
3. Στην παρούσα περιγράφονται τα μέτρα προστασίας ΠΔ που εφαρμόζει η Cisco, τα οποία συνδέονται άρρηκτα με τον σχεδιασμό και την καθ'αυτό λειτουργία της εφαρμογής «Webex Meetings». Η αποκάλυψη τέτοιου είδους πληροφοριών σε ένα τόσο μεγάλο πλήθος Υποκειμένων δημιουργεί σοβαρούς κινδύνους εμπιστευτικότητας και επιχειρηματικού απορρήτου. .

Σημειώνεται πως, παρά το γεγονός πως από την παρούσα συνάγεται ότι η δραστηριότητα επεξεργασίας δεν συνεπάγεται μη διαχειρίσιμους, υψηλούς κινδύνους για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των Υποκειμένων, το ΥΠΑΙΘ εξετάζει το ενδεχόμενο διαβούλευσης με τα εμπλεκόμενα μέρη μετά το τέλος του διδακτικού έτους στο πλαίσιο κατάρτισης πολιτικής προστασίας για την περίπτωση που το μέτρο της τηλεκπαίδευσης απαιτηθεί εκ νέου στις εξαιρετικές περιπτώσεις που προβλέπει η νομοθεσία.

Η παρούσα Μελέτη υπόκειται σε αναθεώρηση από τον ΥΠΔ εντός ενός έτους από την αποδοχή της.

4. ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Το Υπουργείο έλαβε υπ' όψιν τα επιμέρους πορίσματα ανωτέρω για την δραστηριότητα επεξεργασίας που εξετάστηκε στην παρούσα Μελέτη και

ΣΥΜΠΕΡΑΙΝΕΙ ΟΤΙ:

1. Οι βασικότεροι κίνδυνοι που ανακύπτουν για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των Υποκειμένων, ήτοι των μαθητών και των εκπαιδευτικών, είναι οι ακόλουθοι:
 - i. Παράνομη καταγραφή προσωπικών δεδομένων, ήτοι τμήματος ή ολόκληρου του διαδικτυακού μαθήματος.
 - ii. Αποκάλυψη προσωπικών δεδομένων σε γονείς/κηδεμόνες μαθητών ή λοιπά (οικεία) πρόσωπα που βρίσκονται στον ίδιο χώρο με το μαθητή κατά τη διάρκεια του διαδικτυακού μαθήματος.
 - iii. Ανισότητα στην πρόσβαση των μαθητών στην εκπαίδευση.
 - iv. Εμπόδια στην ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών.
 - v. Περιορισμός της «ακαδημαϊκής ελευθερίας» των εκπαιδευτικών.
2. Οι ανωτέρω κίνδυνοι αξιολογήθηκαν με όρους σοβαρότητας και πιθανότητας επέλευσης και συνακόλουθα προσδιορίστηκαν τα απαιτούμενα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την αντιμετώπισή τους. Σκόπιμο να επισημανθεί πως κατά την εν λόγω αξιολόγηση ελήφθη ιδιαίτερος υπ' όψιν ότι η τηλεεκπαίδευση αποτελεί μέτρο που δύναται εκ του νόμου να εφαρμοσθεί μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις.
3. Προς το σκοπό του περιορισμού των ανωτέρω κινδύνων το ΥΠΑΙΘ εξέδωσε οδηγίες και περαιτέρω καταρτίζει κώδικα ορθής συμπεριφοράς/ευπρέπειας. Μεταξύ των μέτρων που προβλέπονται στις εν λόγω οδηγίες περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:
 - i. Η λήψη δεν στοχεύει σε μαθητές, η διαδικασία της εξέτασης δε μεταδίδεται και ο εκπαιδευτικός διατηρεί το δικαίωμα σίγασης ή διακοπής της μετάδοσης.
 - ii. Προϋπόθεση για τη δημιουργία της διαδικτυακής τάξης συνιστά η εγγραφή του εκπαιδευτικού στη σχετική πλατφόρμα μέσω μοναδικού συνδέσμου που αποστέλλεται στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του ίδιου, η οποία είναι καταχωρισμένη στο σύστημα «myschool»
 - iii. Η μετάδοση γίνεται σε ζωντανό χρόνο και πρόσβαση έχουν μόνο οι μαθητές (απευθείας ή μέσω των γονέων/κηδεμόνων αυτών) μέσω ειδικού συνδέσμου, τον οποίο τους γνωστοποιεί ο εκπαιδευτικός κατόπιν επικοινωνίας. Μάλιστα, ο εκπαιδευτικός είναι σε θέση να εγκρίνει μία προς μία τις συμμετοχές στο

διαδικτυακό μάθημα και να αποβάλλει μαθητές από τη διαδικτυακή τάξη.

- iv. Δεν απαιτείται η δημιουργία λογαριασμού μαθητή στη διαδικτυακή πλατφόρμα. Οι μαθητές μπορούν να συμμετέχουν χωρίς να αποκαλύψουν προσωπικά δεδομένα, πέραν ορισμένων τεχνικής φύσεως πληροφοριών (όπως η έκδοση του λειτουργικού συστήματος, το χρησιμοποιούμενο υλικό (hardware) ή η IP διεύθυνση) μέσω των οποίων δεν καθίσταται δυνατός ο προσδιορισμός της ταυτότητάς τους.
4. Ενισχύεται σημαντικά ο τεχνολογικός εξοπλισμός των σχολικών μονάδων και ο αριθμός των συσκευών προς διάθεση στους μαθητές. Επιπλέον παρέχεται η δυνατότητα σύνδεσης στη διαδικτυακή τάξη και μέσω τηλεφώνου.
5. Η καταγραφή, η οποία μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο με ίδια μέσα, είναι παράνομη (άρ. 63 παρ. 2 του Ν. 4686/2020) και επισύρει κυρώσεις σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
6. Δεν παραβιάζονται οι θεμελιώδεις αρχές επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων. Η δραστηριότητα επεξεργασίας είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας. Υλοποιείται, δε, σύμφωνα με τη νομοθεσία (Ν. 4686/2020), όλως εξαιρετικώς προς το δημόσιο συμφέρον και συγκεκριμένα για τη διασφάλιση των συνταγματικών αγαθών της παιδείας και της δημόσιας υγείας.
7. Το ΥΠΑΙΘ, σε συνεργασία με τον Εκτελούντα την Επεξεργασία, δύνανται να ικανοποιήσουν τα δικαιώματα των Υποκειμένων.
8. Οι υπολειπόμενοι κίνδυνοι, σύμφωνα και με την άποψη του Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων, δεν κρίνονται υψηλοί, οπότε δεν απαιτείται διαβούλευση με την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (άρθρο 36 παρ. 1 ΓΚΠΔ).
9. Η δημοσίευση της παρούσας ΕΑΠΔ- διαβούλευση με τα Υποκείμενα δεν κρίνονται εφαρμόσιμες λόγω αφενός της κρισιμότητας της τρέχουσας συγκυρίας για το εκπαιδευτικό σύστημα και αφετέρου των ευαίσθητων πληροφοριών και εμπορικών απόρρητων που αυτή (η ΕΑΠΔ) περιλαμβάνει. Θα εξεταστεί, περαιτέρω, το ενδεχόμενο διαβούλευσης με τα εμπλεκόμενα μέρη μετά το τέλος του διδακτικού έτους.

Επομένως η ΕΑΠΔ θεωρείται:

x	ΑΠΟΔΕΚΤΗ ΚΑΙ ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΗΧΟΥ ΚΑΙ/Η' ΕΙΚΟΝΑΣ
	ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΗ ΑΠΟ ΒΕΛΤΙΩΣΗ _ _ _
	ΑΠΟΡΡΙΦΘΕΙΣΑ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΥΠΟ ΕΞΕΤΑΣΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ _ _ _